

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

Harczképesség.

Budapest, ápril 15.

Hogy teljes meglepetés ne legyen és hogy az öröme tulságosan meg ne ártson a népek, bizonyosan azért jelentik, vagy jelzik előre a nagy szerencsét, mely ránk várakozik. A nagy szerencsét, hogy a közelebbi összefüggő delegációktól a hadsereg költségére megint néhány millió forinttal többet sziveskedik kérni a közös hadügyminiszter, a kinek ez a sziveskedés állandó és fokozódó szenvedélye.

Mint a halál, olyan bizonyos a katonai költségek emelkedése. A különbség csak az, hogy a halál egyszer bizonyos, a hadügyi költség pedig minden esztendőben legalább egyszer. És éppen ez a halála az állami háztartás és a pénzügyek javulásának olyan értelemben, hogy végre több-több fedezet jutna már azokra az állami célokra is, melyek a kultúrával, a jobb közigazgatással, jogszolgáltatással függnek össze és nem a kaszányával.

Az idén is több millió forint költségemelkedést avizálnak Bécsből a hadsereg szükségleteinek czímén, bejelentvén a remegő adófizetőknek, hogy a hadsereget új fegyverekkel kell ellátni, mert a hadügyminiszterium a jelenlegi fegyvereket szűkebb kaliberűekkel akarja fölcserélni, mert a most használatban levők nem állják ki a szükséges puskapor erősségét.

És itt jön aztán a szokott jószág, a katona urak kegyes elnézése és számvetése a szegény civil nép fizetőképességével. Gondoljuk csak meg, mennyi jóakarat van ebben, hogy ez az új fegyverkezés játék 30—35 millió forintba kerül ugyan, de ezt az összeget nem követelik egyszerre, hanem felosztják néhány évre. Csodálatos szerénység, valószínű lemondás van ebben a kiméletben, és csak az a baj, hogy ilyen, évekre osztott és osztandó terhe annyi van már a közös hadügyi költségvetésnek, hogy a részletfizetésekre is belepusztulunk, mert azok miniatúra sohasem jut már az ország lélegzetéhez és ahhoz, hogy egyéb sürgős igények kielégítésére vethessen ügyet.

Ha arról volna ma szó, hogy a 9 méterre tornyosuló Tisza folyam ostroma ellen védjük meg alaposan az ország nagy részét, erre a harcra, erre a fegyverkezésre nincs elegendő pénze az államnak, erre azt mondja a pénzügyminiszter, hogy hadd fenyegezzék inkább a Tisza a vagyont, jövedelmet és az életet, semhogy az újabb költségek az államháztartás spiritussal helyreállított egyensúlyát fenyegezzék.

Hanem a közös hadügyminiszter képtelen új követeléseit ellen a magyar pénzügyminiszter nem mer tiltakozni, ezt a követelést parancsnak tekint, melynek teljesítése mellett hanglejtő kell csináltatni a félhivatalos lapokban.

Már csinálják is a hangulatot a megszokott és jól ismert fufanggal, mely egészen odáig terjed, hogy az egyik kőnyomat mint a Hentzi-szobor el-tüntetőjét szerepelteti Bánffy Dezső miniszterelnököt ugyanakkor, mikor a hadsereg követeléseivel kapcsolatos bécsi utazásáról írja meg szabványos és szegődött udvarlásait.

Nincs kimondva nyíltan, csak úgy sejteti a liberális újságíró, hogy Bánffy Dezső Bécsen ostromolja a Hentzi-szobor miatt és hogy kitudja, hátha az következik be valamikor, talán közelebb, talán legközelebb, hogy maga a főlég is megadja beleegyezését a budai Hentzi-szobor eltávolításába, át-helyezésébe, na természetesen nem a fölrobbantásába, melynek elkövetéséért most inkvizíció folyik.

Merészebb tonusból már igazán nem lehet kezdeni a hangulat-keltést a magyaroknak, a kik olyan hálásak tudnának lenni ha azt tapasztalják,

hogy a közös hadsereg intéző urai Magyarországot nem csupán katonai-anyag- és pénzforrásnak hajlandók tekinteni, hanem számolniak egy kicseit az önértékével is, a jogaival és a jogos követeléseivel.

A Hentzi-szobor eltávolításának meséje helyett hát több hatást tenne a komoly és autorizált bejelentése annak, hogy fölláttatja a magyar katonai akadémiát, hogy tiszteletben tartja a zászlóinkat és nemzeti színeinket, hogy reformálja végre a közép-kori katonai büntető eljárást és hogy eltörli a véderőtörvény hirhedt huzsonötödik szakaszát, melynek makacs megtartása fölháborítja az egész közvéleményt.

És ha mindezeket az engedményeket hirtül adnók is az országgyűlésnek, még akkor is tartózkodnia kellene az újabb katonai terhek megszavazásától, mert a mit a közös hadügyminiszter akar, az lehetetlenség. Mikor nem főközödnak az állami bevételek, nem lehet fokozni s a kiadásokat sem, már pedig ki merne a jövő évre számítani nagyobb állami bevételekre, mikor hat forintos buzaárak mellett küzd a magyar gazda, mikor ennek folytán pang és tengődik az ipar, a kereskedelem, a nyomatok, az üzlet, a kereset és mikor csak eddig is százezer holdakat borítottak el a megáradt vizek, melyeknek megfelelő szabályozásáról képtelenek vagyunk gondoskodni.

Nem új puszkákra, ágyukra, nem új hadsereg-keretekre, költségek beosztásokra és cifraszámokra kell most az állam ereje, hanem arra, hogy teljes biztonságba helyezze a folyamvidékeket, hogy megmentsék azokat a folytonismétlődő élethalál-harczótól és hogy öntöző csatornák létesítése által egyrészt elhárítsák a vízveszedelmeket és a milliókra menő károkat, másrészt pedig kultur-gazdálkodásra képesítsék az ország adófizetőinek és katonai-anya-gának legnagyobb tömegét.

És kell az állam ereje arra, hogy megoldja a hatalmas kopogató szociális kérdést, hogy új puszkák helyett szerezzon új szövőszékeket és más gép-eszközöket, melyekkel fölszerelve a nép harczképessé tétetik a külső ellenség-gel, főleg pedig az osztrákokkal szemben, mely legyőzi és leigazza a munka versenyében.

Ha érzékük van az intéző generális uraknak az iránt, hogy a külle-lenség-gel szemben akcióképesség tegyék a hadsereget, nekik is sürgősebb volna a szociális kérdés helyes megoldása, mint a folyton újabb kaszányafényűzés. Mert a hadsereg tán mégsem arra való, hogy fegyveres erejével a vásárhelyi piacon és más piacokon imponáljon az elégedetlenkedő és keresetet, kenyeret nem találó polgársággal szemben, melynek soraiból a katonát veszik. Mert az a katona is szocialista ám, mihelyt az egyenruhát teszi és kitudja, akkor is nem az-e már, mikor az egyenruhát viseli.

Fontosabb kérdése ez a hadseregnek is, mint ha egy milliméterrel kisebb vagy nagyobb a fegyverek kalibere, azért hát ne katonai szeszélyekre dobálják ki az adófizetők verejtékes pénzét, hanem fordítsuk inkább az állam és a társadalom jólétét szolgáló közgazdasági célokra.

Politikai hír.

Az országgyűlés munkarendje. Április 22-én délelőtti tíz órakor a képviselőház közoktatásügyi, délután öt órakor a Ház igazságügyi bizottsága tart ülést. Mind két bizottsági ülésen a vallás szabad gyakorlását szabályozó törvényjavaslatra vonatkozó főrendiházi üzenet kerül napirendre. A két bizottság jelentése erről az üzenetről már a Ház előtt lesz április 25-én az első érdemleges ülés alkalmával, a midőn újra tárgyalás alá kerül a főrendek által visszavetett törvényjavaslat az izraelita vallásról. Nyomban követni fogja ezt a vallás szabad gyakorlását szabályozó törvényjavaslatnak eredeti szerke-

zetében való visszaküldése a főrendekhez, kik a most említett két törvényjavaslatot az eddigi diszpozíciók szerint május második felében fogják tárgyalni. Ezalatt megválasztják az országgyűlés két házában a delegáció tagjait. Elintézkést nyer továbbá május elején a katonabeszállásolási törvény némely rendelkezését módosító javaslat, melyet a képviselőház véderő-bizottság ápr. 25-én tartandó ülésében vesz tanácskozás alá. Napirendre kerül továbbá május folyamán mind a két házban még néhány kisebb, jobbra helyi-érdektől vasutak engedélyezésére vonatkozó előterjesztés is. Ezzel aztán be is fejezi az országgyűlés a nyári vakáció előtt való működését. A közigazgatási biráskodást szervező bizottságilag teljesen előkészített törvényjavaslat tárgyalása az őszre marad. Elhalasztásának egyik oka a Budapesti Hírlap értesítése szerint az, hogy a mostani kabinet lényeges részében módosítani szándékozik elődjének eme reformjavaslatát.

A bolygó Szeless.

A rendőrségnek nincsenek boldog ünnepei, mert Szeless Adorján ránézve még mindig azon a földrészen tartózkodik, mely a főkapitányság előtt ismeretlen. Teljesen nyoma vesztett adják elő a hivatalos jelentések, daczára, hogy annak a detektívnek, aki a bombavetéssel gyanúsított férfit elfogja, a főkapitányság 400 korona jutalmat helyezett kilitásba. Míg azonban Szeless ur világnem-látta bujdosását gyakorolja, addig a királyi ügyészség foglalkozik a Hentzi-szobor elleni merénylet ügyével. A királyi ügyészség azonban — úgy látszik — nincs egy véleményen a főkapitánysággal, mert a Hentzi-szobor elleni merénylet tárgyában a rendőrségnél eszközölt kihallgatások eredményét a királyi törvényszék nem találta eléggé alkalmasnak a bünyádi eljárás megindítására s így a külföldi hatóságokat nem is keresik meg Szeless Adorján elfogatása céljából.

De nemcsak a rendőrséget, királyi ügyészséget és törvényszéket, hanem a budapesti ügyvédi kamarát s általában a fővárosi ügyvédi kart is fölfogatja a budavári bombavetés.

Takács Zoltán doktornak az esetben való szereplésével foglalkozik ma az Ügyvédek Lapja és kifejti, hogy a mint a törvény senkinek köteleességévé nem teszi a denunczi-álást, úgy dr. Takács mint ügyvéd különösen helyesen teszi, hogy el nem árulja — ha tudja Szeless tartózkodási helyét s ha megtenné hit-szegés lenne tőle. Azonban amit Takács Zoltán ügyvéd ur, szól az ügyvédség elismert organuma, azontul tette, azt a tréfát a rendőrség félrevezetésével, felültetésével, annak az ügyvédi reputációhoz és méltóságához csak annyi köze, hogy éppen ellenkezője annak, mi az ügyvédi karnak reputációját és méltóságát emeli. Az ügyvéd feladata abból áll, hogy a megtámadott jogot védje, hogy az ártatlanoknak segédkezzon nyújtson az illetékes hatóság előtt ártatlanságuk kiderítésére. Az azonban sohasem lehet feladata a védőnek, hogy az illetékes hatóság a maga jogkörében megejtendő nyomozást, tehát a tényállás kiderítését megghiúsítsa, vagy hogy pláne félre-vezesse, megtérálja és nevetségessé tegye a közönség előtt.

A Szeless Adorján elleni feljelentésben különben dr. Tóth Ödönnek — a ki a személye iránt nyilvánuló rokonszeny-kifejezések elől hat hétre a szegedi államfogházba menekült, mert annak kapui egy meg nem vitt párbaj miatt feltáruultak előtte — utódja is akad Liptay Kornél személyében. Ez a Liptay Kornél azt jelentette a rendőrségnek, hogy Szeless dr. Takács Zoltán egy Innsbruck-ba szülő vasúti szakadégy felhasználásával szökött meg. Dr. Takácsot ezen feljelentés következtében ki is hallgatta ma a rendőrség, a ki hazugságnak nyilvánította Liptay vallomását és igazolásait letétbe helyezte a rendőrségnek a még fel nem használt innsbrucki szabadjegyet. Különben a rendőrség kapkodására elég világos vet, hogy ily felesleges alapján szövi tovább a bonyolult ügy szálait.

A rendőrségnek azonban — mi tagadás benne — sikerei is voltak a mai napon, a mennyiben megkerítette a sokat emlegetett világos felöltöt, melyet Szeless a merénylet után másikkal cserélt ki. Ma küldte át ezt a rekvizitumot a kir. ügyészséghez mint korpusz delikt, továbbá egy kis adag robbanószert, valószínűleg a szobornál talált maradvékot és egy spanyol-nádpálczát.

Hát, hiszen ez is több, mint semmi, mert legalább kitűnik belőle annyi, hogy a rendőrség igyekszik teljesíteni kötelességét. Ugyancsak erre az ügyre vonatkozólag Erdélyi Gyula hírlapíró ma a következőket írja:

A Szeless-ügy Budára is átvetette árnyékát és csekély személyemet is foglalkoztatta ezuttal a nyilvánosság előtt. A lapok, a melyek jól értesültségeiben nem mindig megbízhatók, azt írták, hogy nálam házkutatás volt. Ez nem való. Azt azonban nem tagadom, hogy titkos és nem titkos rendőrök tudakozdottak nálam Szeless ügyén. Nem tagadom,

hiszen én nevemet is aláírtam, hogy Szeless lapjában is jelentek meg tölem szépirodalmi közlemények. Magát Szeless Adorjánt huzamosabb idő óta nem láttam. Pas trop du zale — ezt mondja a francia, magyarul így volna: feszült hám szakad. A rendőrség eljárását ezzel lehetne jellemezni.

Ha én tudnám, hol van Szeless Adorján, nem adnám ugyan fel, de megkérném, hogy jelentkezéssel nyugtassa meg szegény családját és mentse meg másokat a zaklatástól és gyanúsítástól, különösen engemet, a ki családjának jelszava az, hogy: holtak ellen soha, élők ellen ha kell.

A főkapitány ur figyelmét, kiterjeszkedését az egész kutatásnál elitélem. Erre az elítélésre jogom van, mert azok közé a kevesek közé tartozom, kik hazánkban a közrendzeti tudományt művelték, erre a pályára készültek és nem oda tévedtek.

Erdélyi Gyula.

Oláh háladatosság.

Nagy-Somkut, 1885. ápril 12.

A magyarfaló oláh lapok, de különösen a „Tribuna” és „Dreptatea” utóbbi számaikban nagy előszeretettel czáfoglalták a magyar lapoknak a kővárvidéki inségre vonatkozó közleményeit, tagadva magát a tényt, kortes-fogásnak nyilvánítják a kormány gyors segélyét, a közigazgatás erőyes közbeavatását, humánus támogatását, éppen úgy, mint egyeseknek a nyomor enyhítésére irányuló nemes buzgalmat.

Szerintük az inség koholmány, a segélyezés csak arra való, hogy az oláh népet a képviselőválasztásra megnyerjék, hogy az egész csak manőver, mely a közreműködők kitüntetését czélozza.

Mi igen jól ismerjük régi jó barátainkat: a „Tribunát” és „Dreptateát”, ismerjük jól azon mértéket, melylyel kijelentéseiket mérlegelnünk kell, de a gyanúsító következtetések miatt, mint az inségeseket segélyező bizottság tagja és jegyzője, tagtársaim megbízásából is kötelességemnek tartom a szerkesztő ur becses engedelmeiből válaszolni.

Az első egyén ugyanis, a ki szomorú tapasztalatait felettes hatóságával közölte, maga is oláh, de a mellett jó hazafi, a nagy-somkuti járás nemes lelkű, kitűnő tisztviselője, Indre László főszolgabíró volt. Az ő hívó szavaira állt össze Nagy-Somkut és vidékének intelligens elemeiből alakult segélyező-bizottság, melynek tagjai sorában ott volt gr. Teleky Sándor, dr. Takács Sándor járási főorvos, Dunay János r. kath. plébános, Mán Lajos gyógyszerész, Nagy Gábor adó-pénztárnok, az oláhok közül Szerb János esperes, dr. Márk Géza és Nyitrai Miklós ügyvédek, dr. Farkas József járás-orvos és mások, kiknek szívét a felebaráti szeretet megasztos érzete hatotta át, velük érzett minden jó magyar és oláh.

A bizottság tagjai kiküldettek, hogy az inséges vidékeket személyesen járják be, a valóban segélyre szorulókat neveit írják össze. Visszajöve, a legmegrendítőbb nyomorrról tettek jelentést, kiderült, hogy a kővárvidék mintegy 20.000 lakosának több, mint 10 % — 2446 embernek nincsen mit ennie, a járás legnagyobb részéből meg a telkes gazdák is elhagyták tűzhelyeiket, hogy távol vidéken szerezzenek kenyeret ehhez övéiknek, akadtak olyan családokra, hol az apa hetek óta nem adott életjelt magáról, tehetetlen munkakép-telen gyermekeit egy falat kenyér nélkül a gondviselésre bízva. Voltak olyan családok, hol egy kora kenyér 5—6 családtag egy hétig is eltarthatte nyomoruságos életét, husnak, meleg ételnek híre-hamva sem volt náluk, az éhségtől sokan megbetegedtek a halálozási arány ijesztő mérvben nőtt

.... És ezt tisztelt Tribunistá uraim olyan egyének konstátálták, kiknek nevéhez kételem nem fér, jellemük tiszta, kiknek szeméből a sok sápadt, éhségtől elcsigázott arc a száználom könnyeit hullatta, az önk vé-réből való vér

Es megindult a gyűjtés. Kormány, közigazgatás, társulatok, egyesek egymással versenyezve igyekeztek oláh testvéreinket segíteni. Alig pár nap alatt 5000 frtot meghaladó összeg folyt be.

Azt mondják önk Tribunistá urak, hogy a képviselőválasztásra akarjuk a népet megnyerni, holott jól tudják, hogy a segélyben részesülő 2,000—2500 egyén, mint teljesen vagyontalan, nem is válaszol, jól tudják, hogy e vidék népe oly szeretettel csüggy gr. Teleki Gézá, melyet az önk fondorkodásai meg csak megingatni sem voltak képesek. Avagy azt hiszik véreikről, hogy néhány kiló malé-lisztért eladják magukat, megtagadják hitelveiket? ... avagy mutassanak csak egy példát is a multban arra nézve, hogy a nemesszív emberbarát néhány krajczár, vagy korona értékű adományáért érdemkeresztet kapott!

Nem uraim, az oláh nép nem ilyen, önk maguk sem hiszik azt, a mit írtak.

Tudjuk mi az önk baja ... fáj ... nagyon fáj önknek, hogy az inséges vidé-

ken tisztán oláh ajku a nép és az, a ki segélyre sietett, az önk által annyiszor meg-hurczolt lovagias magyarság és a magyar kormány. Igen, önk azt szereték volna, ha oláh véreiket az éhség megtizedelte volna, hogy aztán tele kúrtólhatték volna vele a világot!

Nem uraim, a meddig magyar ember él e hazában, addig ezt a gyönyört nem fogjuk önknek megszerezni. Beszélhetnek fajgyűlölet-, zsarnokság- s elnyomatásról, mi egyet, az oláh testvéreinket, jó és balsorsunk évszázados osztályosságát, azt, melyet az önk politikai panamáskodásai tőlünk soha sem fognak elidegeníteni, szeretjük és szeretni fogjuk utolsó csepp véréinkig és ezt a hazát, melyben apáink együtt alusszák örök álmu-kat, önk és párthíveik ellen együtt fogjuk megvédelmezni.

Én és mi, a kik az oláh néppel együtt élünk, jól tudjuk, hogy a nemzetiégi kérdés nem egyéb hulló lapjak, feltűnő vagyó stréberek, éhes pópák és dászkelek agyréméi-nél, mert — jól meg élnek belőle.

KATONA JÁNOS,

a kővárvidéki inségesek segélyezésére alakult bizottság jegyzője.

Gróf Széchenyi István emlé-kezete.

(Befejező közlemény.)

Kossuthnak a „Pesti Hírlap”-ban tett eme nyilatkozata Széchenyiben komoly aggodalmat keltett, s ámbár jól tudta, hogy népszerűsége elvesztésébe került, de még is a „Kelet népe” című könyvében ingerült szenvedéllyel megtámadta nem annyira a Kossuth elvét, hanem a heves modorát. Most már elkeseredett elvi harc kezdődött a két nagy reformátor és nemes küzdő felek között imádott hazájok érdekében, melyet mindketlen olyan lángolóan, tiszta őszinteséggel szerettek ... Széchenyi felemelkedett szelleme, nemes lelkiisége és humánus gondolkodásából induly ki, azt hitte, hogy a kormány s az arisztokraczia többi tagjai is bozza hasonlóan gondolkodnak. Pedig láthatta a közteher viselés ellen indított mozgalomból — s a „nem adózunk” jelszóból, hogy a maradó és mozdulni nem akarók seregével csak a messi jövőben juttathatja diadalra elveit. Kossuth ellenben 300 éves multunkból szerzett tapasztalatok alapján teljesen meg volt győződve, a följ, hogy sem a nemesség nem fog ösikiáltásáigairól egy könnyen lemondani, sem pedig a bécsi kormány engedményeket tenni. Történelmünk igazolja, hogy — jóllehet a Habsburg-dynastiát magyar vitézség alapította meg 1278-ban; magyar fegyverek mentették meg Mária Terézia trónját 1741-ben, s az áldozatkész-ségnek és loyaltásnak sehol sem tapasztalt példáját mutatta meg a magyar nemzet királya iránt a francia háborúk folyamata alatt, a bécsi kormány még is 1815. utáni intézkedései által az alkotmányos népszabadság eszméit kiirtani igyekezett, minden élelkebb szellemi mozgalmat, minden magasabb értelmi fejlődést elfojtott. Ez volt a trón iránti hűség-ért és ragaszkodásért a jutalom. Mikor az európai fejedelmek a Napoleon zsarnoksága ellen felhívták a népeket: szabadságot s alkotmányos kormány formát ígérték mindentől.

És ime a szabadság eszméi csodákat műveltek; mert a szabadság és alkotmányos kormány reményétől fellelkesítve a „népek csatájában” Napoleon megbukott. A fejedelmek azonban, hogy ismét visszanyerték elvesztett trónjaikat s magokat biztonságban érezték, nem tartották meg ígéreteiket, sőt az alkotmányos népszabadság eszméit mindentől kikaparták irtani Európa száraz föld-jéről, s még ott is fejedelmi kegyuralommal helyettesíteni az alkotmányt — mondja Horváth Mihály — hol az régóta történelmileg fenn állott. Példa reá hazánk szomorú állapota 1815-től 1825-ig.

Kossuth mindezeket jól tudta, s épen ezért a szabadság és jogéret, a haladás és újjáalakulás vágyától ösztönözötve, folytatta a toll-harozót 1848-ig; a mikor azt a párisi februárius forradalom híre félbeszakította. Kossuth profétái lelke, láng esze villámgyor-san felfogta, hogy az „alkalmas idő” megérkezett nagy célok elérésére s fel is használta a kedvező alkalmat, mert március 3-án fölveté a magyar parlamentáris kormány kérdését, — s hatalmas beszédében egyúttal Ausztria számára is alkotmányt sürgetett. Kossuthnak e követelése nem volt törvénytelen.

Ezt a szabadelvi reformátoraink is mindnyájan elismerték, még a mérsékelt Széchenyi is. Előttük is e volt a vég cél, de csak a távol jövőben.

Hanem a váratlanul bekövetkezett párisi események diadala e távolságot jelenné váltóztatta. A Párisból kiindult szabadság villány szikrája március 13-án Bécsben lángra gyuladt. Bécs jámbor népe forradalommal lepte meg a kormányt. A bécsi forradalom

eldöntötte a magyar felelős kormány kérdését is. Március 14-én elfogadta a felső tábla. Március 15-én küldöttöket viszi Bécsbe, hol a szabadságtól mámoros nép nagy lelkesedéssel fogadja. Ugyanakkor Pesten a magyar nemzetújja-születését kihirdetik. Ápril 11-én történt az első független felelős miniszterium ünnepélyes szentesítése és kihirdetése a nemzet leirhatatlan lelkesedése s örömnyilvánításai között.

A nagy francia forradalomnak legmagasabb jelenete: a testvériesülési ünnepély 1790. júl. 14. én.

Magyarország történelmében 1848. ápril 11-ike ehhez hasonló. Az újra született, szabaddá lett Magyarország összes népe is általános örömben uszott. Felelő lett minden korábbi pártküldelem, keserűség és nemzeti torzalkodás. Oh, miért kellett az általános örömmel oly hamar szomorúsággá változni? A közörmű, melyet a nemzeti nagy reform szült — írja Horváth Mihály — nemsokára súlyos aggodalom, majd harci zaj váltotta fel. A nemzeti reform nyomában a reakció is megindult annak megállítására. A magyar felelős miniszterium meghasonlásba jöven a bécsi kormányval, állását tarthatatlannak látta, időközben lemondott.

Széchenyi szerepe ezzel bevégeződött. Értelmi világrá az új sötétet borult; s a nagy nemzeti bölcs, a magyar tudományosság és társadalmi élet megalapítója, alkotmányos törekvéseink méréseként és gyakorlati vezére, a társulási szellem felébresztője és kifejtője, a hazai ipar, kereskedelem és okoskereszt gazdászati felemelője és megteremtője, miután 18 évig mint élőhalott szenvedett, 1860 ápril 8-án egy jobb hazába költözött. Oh, boruljunk le áhitattal e napon a nemes hazafinak szellem nagysága előtt s hordozzuk az ő drága képét oltárként szívünk, lelünk közébe.

A miniszterium lemondásával az ország fejtelenségbe, a legválságosabb helyzetbe jutott. Ugy képelem Magyarország sorsát akkor, mint a hajdani Görögországot, a mikor az óriási persa sereg a görög szabadságot és függetlenséget fenyegette. Mindenkit rémülés fogott el; mindenki elesdüggedett, csak egy férfi, Themistokles nem esett kétségbe, csak ő állott rendületlenül s buzdította vezér és honfi társait az ellent állásra. Sok küzdelembe került, míg társait reá birta az ítűkzetre; e lanyira, hogy Eurýbadés bottal ütötte, mire ő hideg vérrrel azt felelte: Nem bánom üss, csak hallgass meg. Tudjuk, hogy Themistokles erélyessége, rendkívüli leleményessége és szívós kitartása által megmentette a görög szabadságot. Nélküle nem ébredett volna tudatára a görög nemzet annak, hogy minő erkölcsi erő rejlik benne; nélküle nem mutathatta volna fel a görög nép az utó világnak azt a nagyszerű kultúrát, melyet most is élvez az emberiség.

A magyar nemzetnek a vérs és megpróbáltatás idején Kossuth Lajos lett a Themistokles, ki nem csüggedett el, ki nem esett kétségbe, hanem a mikor látta, hogy a békés uton elért vívmányok kockára vannak téve, emberfeletti erélyével és bájos szónoklatával megmutatta a világnak, hogy mire képes a magyar. E vérkereszteségen a magyar nemzetnek is keresztül kellett mennie. Hiszen az angol és francia nemzet sokkal nagyobb áldozatok árán jutott a szabadság birtokába.

A szabadságharc lezárulása után, Kossuth még nagyobb alakja lett a világtörténelemnek. A francziák, olaszok, angolok és amerikaiak, kik erővel, szellemi fensőséggel uralkodnak a föld minden részén: hódoló tisztelettel beszélnek Kossuth nagyságáról és dicsőségéről. Angolhoni és amerikai utja 1851. és 52-ben diadalmenethez hasonlított. Olyan fogadtatásban még fejedelem se részesült soha. Kossuth aratta, mint szónok a legnagyobb sikert külföldön. Soha ember úgy, mint ő, idegen nyelven nem szónokolt. Az ő érdeme

mei 1894 ápril 1-én, temetése alkalmával lettek nyilvánvalóvá, a mikor az ember millióinak szemében gyászkönyvült. Ekkor elismerték még ellenségei is, hogy: „Bizony ez az ember igaz vala.”

De a legnagyobb elismerés Kossuthnak, Deák Ferencz, a hazafii bölcsesség és magas erkölcsiség minta képe s alkotmányunk viszszerzője, adta meg az 1867-iki országgyűlés márcz. 28-án tartott ülésében, a mikor a legfényesebb mauzoleumot emelte a viharos éljenzéssel fogadott következő szavaival:

„Magyarország közjogának történelmében legfontosabb korszakot képez azonátalakulás, mely 1848—49-ben történt, mert e nélkül a kornak igényei s a fejlődő eszmék hatalma rég elsöpörték volna alkotmányunkat; s ezen átalakulást össze fogja kötni a történelem azon férfiak nevével, a ki azt 1848-ban megindította s ernyedetlen erővel keresztül vitte. Dacára a bekövetkezett szerencsétlen eseményeknek, művének ezen részen fennmaradt s fenn fog maradni, míg nemzetünk él és országunk áll és alkotójához, Kossuth Lajoshoz, a nemzet emléke és hálája lesz mindig csatolva. — Igen, nemcsak nevedet fogjuk emlegetni, hanem emlékedet is, mint Széchenyiét, szívünkben hordozzuk, mint te szivedben hordozád a hazát!

Ime, tisztelt hallgatóság, bemutatam hazánknak gondviselészert két nagy vezérét, profétáját és megváltóját. Egyik a békés fejlődések nagy mestere, a másik az egyenlőség és szabadság kivívásának nagy apostola. Mindenki félsten a maga helyén. Ők egyik a másikat egécsítették ki. Egész életük, — férfiorukról fogva — folytonos munkásság, önfeláldozás és martírságból állott a hazáért.

Nagyok voltak lélekben, tettekben, erkölcsben, jellemben, erőben és akarathoz egyaránt. Ez emléktűnnyel csak úgy lesz méltó nagy alakjukhoz, ha elősorolt szép és fenséges tulajdonaikat, erényeiket elcsajátítjuk és azokat követni is fogjuk. Ők megvetették anyagi és szellemi fejlődésünk alapját; kezünkbe adták azokat az eszközöket, a melyek által boldogulásunkat megszerezhetjük bármely téren. Ők küzdöttek és munkáltak s mi az ők fáradságaik gyümölcsét élvezzük. Épen ezért a reánk hagyott örökséget fejleszteni és ápolni erkölcsi kötelességünk. Különösen, most, midőn: „Egységünk tétben, törve hanyatlak örök” — egyesüljünk testvéries érzelmeben vallási és politikai pártkülbség nélkül; munkásságban, erős akarathoz és hazaszeretethez kövessük az ők példájukat; s akkor megdicsőült szellemük áldólag s meglegedve tekint le reánk a magasból mondván: „Ezek a mi szerelmezes gyermekeink, kikben megengeszteltünk” mi nem éltünk hasztalan!

Kovács János.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 16.

— **Husvéri ájtatosság.** Szombaton, vasárnap, hétfőn ünnepélyes istentiszteletek voltak a keresztény egyházakban mindenfelé. A kolozsvári főtéri r. k. egyházban szombaton fa és víz szentelés, husvét gyertya szentelés és zenés mise volt. D. u. 6 órakor volt a feltámadási körmenet a főtéren, melyen Kolozsvárnak nagy része jelen volt. A katonaság teljes díszben jelent meg s század lövéseket tettek, a katona-zenekar játszott ünnepi darabokat vasárnap d. e. 9 órakor a főtéri templomban ünnepélyes misén Bíró Béla apát-plébános fényes segédlettel pontifikált. A korusban gyönyörűen énekelt Szőlősy Attilán és Orbán Ella. A tenor-szólabán Girsik

Gyula páratlanul szép hangja emelte az ünnepély hangulatát. Az offertorium soprán-szólist Pataki Atília urhölgy énekelte szépen. Az isten tisztelte az ünnep másodnapján is áhítatosan folytak és nagy közönség vett részt azokon.

— **Pirostojás és öntözés.** Mindakét szertartás olyan, a melyet sokféleképpen magyaráznak; s épen azért egyik magyarázat sem kielégítő. A piros tojásról azt tartják egyes vidéken, hogy az ördög kísértése alkalmából csak arra kell gondolnunk, hogy mivel ettük meg együtt a husvét piros tojást, s mindjárt nem nem lesz hatalma felettünk a gonosz szellemnek, mely kísértésbe vett. Magyarázatát pedig olyanképen adják egyesek, hogy a tojás Jézus Krisztusnak feltámadását jelképezné: a mint t. i. a csirke kikel a tojásból, úgy kelt ki sírjából Krisztus urunk harmadnapra. Ismét mások szerint pedig a piros tojás a tisztán módon magának a tavaszhoz kapcsolódott a husvéthoz, mert ez is mindig tavaszra esik. Ez értelmesebb aztán a husvétkor szokások feckendezéséről is azt vallja, hogy a tavaszi viznek friss voltában nyeri magyarázatát. (Az áprilisi vízről mondják, hogy ha elteszik, egész nyáron nem romlik meg) S azért mondanék e szerint husvétkor, hogy: nem száradunk el, mert meglocsolnak. Mások elvi magyarázatát keresik ennek a szokásnak is. T. i. mikor a bibliai asszonyok fölkeresték harmadnapra Krisztus urunk sírját, azt őrösként találták; s midőn visszamentek a városba és ott asszonyi voltakhoz híven nagy lármával jelentették az örömhírt, hogy a Názárethi Jézus feltámadt: akkor a farizeusok, hogy elhallgattassák őket, vízzel öntötték le a kiabáló asszonyokat, a kik erre szétfutottak. S e szerint a husvét feckendezésnek az a különös értelme volna, hogy azért locsolják meg a férfiak a nőket ezen a napon, hogy ne fecsegenek annyit. A nők locsolódása az ünnep harmad napján, ezen magyarázat szerint, csak későn bevett szokás volna, mikor a szertartásoknak eredeti jelentőségét már nem ismerték. Különben a husvét feckendezést nem mindenütt ismerik. Dunántúl például a nép nem locsolózik husvétkor.

— **A kolozsvári vízvezeték kérdése** ügyében a városi képviselő köré egy összehasonlító táblázatot küldött szét a husvét ünnepre a közönség kezébe. A Melitskó Frigyes magyar államvasúti főmérnök által készített és Dobál Antal köri elnök, valamint Sándor József jegyző által szétküldött áttekinthető utmutatás szerint a hidegszamosi víz főelőnye a következők: A hidegszamosi víz köbméterje csupán 15 krba kerül, mely költség a vizező jobb értékesítésével még csökkenni fog. Ezzel szemben a szivattyúgépekkel emelendő más víz háromszor annyiba jön. A hidegszamosról bevezetett havasi víz oly bőségben áll majd a fogyasztó közönség rendelkezésére, hogy a sok zaklatással és jelentékeny kiadástöbblettel járó vízművek alkalmazásától teljesen eltekintethet. Az utcai öntözés vezetékí vízzel sokkal intenzívebben és tetemes költség, megtakarítással végezhető, a levegő tisztítására hivatott s egyszersmind városépítési céloknak is szolgáló szűkültak nagyobbabbasáru kivétel mellett állandóban működhetnek és a csatornák öblítése

s ezzel a város levegőjének fertőtlenítése és megjavítása a legnagyobb mértékben biztosítható, a mi különös fontossággal bír főleg az annyira korlátozott elrendezési csatorna rendszerre nézve, minő a kolozsvári, hol a csatornák 50%-a nem járható tehát kézi erővel nem takarítható. Hogy végül a hidegszamosi víz minőség tekintetében minden a kolozsvári vízvezeték részére eddig feltárt viznek felette áll, azt kimutatták közlebről a Hidegszamosból — annak oladásakor, különösen kritikus állapotában — merített próbák vegyelemzési. A hidegszamosi vízvezeték hamarabb is elkészíthető.

— **Színház.** Pintér Imre szerződött tag fölépítő volt az ünnepi előadásoknak legnagyobb érdekessége. Vasárnap Szilgietinek „Csikós”-sában, tegnap pedig Lukácsy Sándornak „Az asszony verve jó” cz. népszínművében lépett fel. E két fellépése után még nem alkothatunk magunknak teljes ítéletet Pintér Imrének tehetségéről. Anyait azonban állíthatunk, hogy Pintér Imre határozottan nyereség színházunkra nézve. Nyereség különösen a népszínműben s a jelen színházi viszonyok között. Színházunk jelen tagjai közül az egy Szentgyörgyi István tud igazi népies alakokat ábrázolni, s mellette kevesebb művészetet és természetességet még Váradi Miklós. S igaz ugyan, hogy Szentgyörgyi István a népies alakok ábrázolásában élethűség, természetességgel és jellemzetességgel tekintetben szinte az összes élő magyar színészek között a legjelesebb: mindamelléte egy-magának jeles ábrázolásai természetesen nem emelhetők a népszínműnek előadását színpadunkon kívánatoszertűvé. Különösen a nő szerepek játéására hiányoznak színházunknál az erők. — A színi képezdéről évenként szép számmal kikerült tagok közül is csak elvétve akad egy, — ki a magyar népszínmű hősnőjének alakításában jeleskednék. — S általában a népszínmű szereplőiben igen nagy a hiány egy nálunk, mint másutt. E hiányt nálunk Kollmárné B. Erzsike szerepeltetésével kívánják pótolni. De a magyar népdalok iránt való erős érzel, a mi Kollmárné E. urnőnek jeles tulajdona, még nem tesz valakit képessé arra, hogy népszínmű szerepeket játsszon, mert ehhez első sorban népméretet s ennek tekintetbe vételével s kifejezésével érvényesített drámai játék szükséges, a mivel Kollmárné E. asszony nem dicsécszik. S a népszínmű szereplőinek nagy hiányában csak ímételhetjük, hogy Pintér Imrének szerződötése csak nyereség színházunkra nézve.

Ámbár Pintér Imre is bizonyos, hogy inkább szép bariton hangjával, semmint kifejező játékával aratott az ünnep alatt színrekerült két népszínműben tetszést. Hangja erős, tiszta, öblös és csengő. Zenei érzéke biztos. S énekeiből nem hiányzott a népies dal zamata. Alakja, közepös, erős termete szintén alkalmasa tesz egy népszínmű hősének ábrázolására. Mozdulataiban is nemcsak színészi jártasságot, de egyszersmind a nép emberének ismeretét is elárulja. Arcjátékáról azonban kevés jót mondhatni. Kevésbé tud vele kifejezni. Hőse jellemének koncepiálásában meghatározottan gyenge Pintér Imre. Koncepeziójából hiányzik a mélyrehatóbb tanulmányok, a szerepbe való elmélyedésnek

s a teremítő erő művészetének látszata. A léleknek kevés tünetét ismeri s az érzelmeinek finomabb árnyékolásához nem ért. Azért a töle bemutatott népi alakok az egyéniségnek és eredetiségnek kevés színével jelennek meg a színpadon.

— **Strakosch Febea** engedve a közbajnak még egyszer fel fog lépni, hogy meghálálja a kolozsvári közönség szeretetét és mint ő mondá szerfeletti kitüntetését. — A bájos művésznő „Faust”-ban fog bucsut venni a közönségtől.

— **Színházi hírek.** Csütörtökön Strakosch Febea vendégfelépítével „Faust” opera kerül színpadra XVII. sz. rendes bérlet szünetben, főlemlét helyárak mellett. A bérlek jögei ez előadásra holnap szerdán esti 6 óráig tartanak fenn. Színházunk legközelebbi ujdonsága Saacher Masoch nemrég elhunyt világhírű írónak „Zsarnokok és rabzsolók” színműve lesz melyet Stöger Aladár fordította magyarra.

— **Hegedűs Gyula jutalomjátéka.** Holnap, szerdán, „Az aranyember” kerül színpadra Hegedűs Gyula jutalomjátékául. Hegedűst ezalatt a pár hónap alatt, mióta színházunk tagja, nagyon megszerette a közönség és méltán, mert művészi rátermettsége minden egyes szerepben erősen meglátszik és nem csalódnunk, — ha azt állítjuk, hogy ha a megkezdett uton halad, elébb-utóbb a legkitűnőbb magyar színművészek egyikévé lesz. Holnapi jutalomjátékát felesleges a közönség jóakaró pártolásába ajánlani, úgy hisztük, elég, ha egyszerűen felhívjuk rá a figyelmet.

— **Kolozsvármegyei takarékpénztára.** A Kolozsvárt legutóbb történt pénzügyi átalakítások és alapítások a pénzpiacz viszonyait a magasabb kereskedelmi és iparigényeknek megfelelőleg kielégítőleg rendezték; de ép, midőn ma már nagyobb pénzügyi teletek piacunkon keresztül vihető, addig kisebb, különösen a mezőgazdasági jogos hitelgények alig nyerhetnek kielégítést. Jelenleg különösen a „Kisegítő takarékpénztár” megszűnése óta a kisebb, de közgazdaságilag nagyon fontos kölcsönök nyújtását, a nagyobb bankok közül egyik sem ápolja kellően s azok ma már csakis az „Economul”-ra szorulanak. Ezért lett a vármegyei irányadó körökben egy megyei takarékpénztár felállítását elhatározza. Az alapító levél és aláírás iv ki is állíttatott. A részvények 50 frtosok lesznek, mely összeg decemberig fizetendő be. Üdvözljük e helyes irányú és hízagypótló pénzügyi telet alapítását.

— **Temetés.** Nagy részvétellel helyezték el ma délután örök nyugalomra özvegy Gotthard Józsefnét, — kinek férje alig egy hónappal ezelőtt hunyt el. A közszeregetben állott nőt, Fekete Gábor királyi táblai elnök k-magyar-utcazi lakásából kísérték ki a köztemetőbe. A temetésen a királyi tábla tisztviselői karán kívül Kolozsvár város nagyszámú intelligenciája jelent meg. Nyugodjék csendesen!

— **Szomorú jelentés.** Fekete Gábor, e maga, valamint neje Balogh Anna és gyermekeik, nővérei: Fekete Ilona Horváth Miklós, férje és gyermekeik, nemkülömben Fekete Janka és a többi rokonok nevében szomoruan tudatja, hogy szeretett nagynénjük, a jó rokon és nemeskeblű nő özvedéi Gotthard Józsefné, csalátsal Fekete Agnes f. hó 14-én d. u. 21² órakor, életének 74-ik évében s özvegységének első hónapjában bevégezte mukás életét, Földi részei f. hó 16-án d. u. 3 órakor fognak, az ev. ref. egyház szertartása szerint külmagyar-utca 7 sz. alatti lakásán tartandó ima után a közös sírkertbe kísértetni, hogy ott áldott emlékü

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. április 16.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

XVIII.

Nem házias férfi.

(Folytatás.)

(52.)

Azt gondoltam, hogy az első délutánon én fogom kitölteni a teádat, miután ellehetsz fáradva. De majd máskor jöve hozzád, midőn a férjed jobb kedélyben lesz.

Magosan tartott föl ment ki a szobából, és Belfield ur legkisebb kísérletet sem tett a távozás megakadályozására, és oly kevés figyelembe vette a kimenetelét, mint ha egy légy röpült volna ki az ablakon.

Helén az engedelmesség leczkáját már is megtanulta.

— Valentin, gyere nézzük meg az ebédet, — mondá szeliden. Őn azt hiszem, kielégítő lesz.

— És a férj bosszusan követte.

A szalon az ebédeltől csak egy kis ivtornác és egy keleti függöny választotta el. Nagyon festői, nagyon alkalmatlan, télen nagyon léghuzamos, nyáron rekedt levegője volt ez a hely, és az ebéd szagát minden időben a szalonba engedte.

— Milyen kényelmes arra nézve, hogy két szobát egygyé tegyünk midőn este tár-

saság lesz nálunk, — mondá Helén e gondolatra felvidulva.

— És ha ezt a két szobát egygyé teszed, hol fogod a vendégeid jól tartani? Kérdé Valentin.

— Oh — este nem szokta az ember a vendégeit jóltartani. Teát, kávét és fagylatot az előszobában is adhatnak nekik.

A szalon könnyű volt és légies; az ebédő sötét és nehézkes. Itt is minden keleties volt, indiai keletieség; rejtélyes, borzalmas Juggernautot és Bowaniet sugalmazva. A kedvenc bombayi fekete fa volt, gazdag faragvánnyal, sárkányok és démonok voltak rajta mindenütt és a tetején egy szent bika volt bronzból, az antikről utánozva.

A függönyök barnás sárgák voltak, vörössel behintve, talán a tüzet és vért jelképeztek.

A szoba közepén levő szőnyeg drága volt és szép, de sötét, s a körülte levő sikkos padozat ébenfa színre volt festve. — Három óriási karosszék, olive zöld pútlal bevonva, szinte megtöltötték a szobát és egy kis nehézkes faragású tojás alak asztal azt jelentette, hogy a keleti templomban csak nagyon kevés és válogatott társaságot lehetett ebédre elfogadni.

A tüzhely lángolt és csillogott a réztől és vörvörös tégláktól. A zsalgateres ablakokat nehéz indiai függönyök sötétítették el és elhomályosították a kilátást, a házfedelekre és a magas kéményekre.

— Ez nem épen olyan rossz mint a szalon — mondá Valentin, a bárom szék közl a legkényelmesebbbe vetve magát s a szivar tárczáját elővéve. Ha csak ez a két szobánk van, azt gondolom, hogy ez lesz az én odum. — Szerencsére nekem nincs terhedre a füst.

— Mintha bizony törődne a füsttel, miután te dohányos vagy — mondá Helén báványozó tekintettel.

Ugy örülök, hogy szereted az ebéd-lönket.

— Én egy szóval sem mondtam, hogy szeretem; csak jobbnak találom egy kicsit, mint a szalonodat. Az egész lakás sokkal inkább hasonlít egy czifra buba házhoz, mint hogy az én izlésemnek megfelelné.

Sokkal jobb szerettem volna a Russel téren egy első emeleten levő lakást. Közlebb lettem volna a klubjaimhoz és lett volna helyünk a miben lélegezni tudjunk.

— Édes Valentinom, te tudod, hogy a Russel téren senki sem lakik. Egyedül lettem volna a pusztaságban.

A háló és az öltöző szobák kifogástalanok voltak. Itten a lady Belfield józan esze került felül a Baddeleyné keleties sovágá-sainak. Itten minden csinos, egyszerű és kényelmes volt.

A Helén öltöző szobája, melyet az építész egy kettős hálószobának tervelt, elég nagy volt, hogy boudoirnak szolgáljon. A Valentiné is elég tágas volt, elég helye volt a fürdőre és a ruhatárának.

— E szerint csak egy hálószobánk van — mondá Belfield ur, midőn a lakás átnézését bevégezte.

Ezen nagyon örülök.

— Miért édesem?

— Mert a leány barátnéid közül senki sem jöhet hozzánk, hogy nálunk maradjanak.

— Ugy-e jobb szeretted, hogy egészen egyedül legyünk? mondá Helén, a mézeshektbeli gyöngédségével fészkelődve hozzá.

— Természetesen. A leányok olyan alkalmatlanok — azt kívánják, hogy minden este valahova vigyék őket — megvárják a férfit, hogy ebédhez öltözködjék — ki nem állhatják a füstöt — egy szóval borzasztó alkalmatlanok.

Valentin az én barátném nem zavarnának, még ha vendég szobánk volna is. Mi olyan nomád életet folytattunk az atyámmal, hogy soha sem volt időm barátságot kötni azon leányokkal, kikkel találkoztunk. Leo és én mindig jó barátok voltunk és nagyon szerettük egymást.

Természetes, hogy a férjhez menetele után egy kissé egyedül éreztem magamat — de rajta kívül soha sem ragaszkodtam máshoz. A többi leányokkal mindig kellemetlenül éreztem magamat. — Én nem voltam olyan gazdag — sem olyan művelt mint ők — és úgy vettem észre, hogy lenéztek. És most mi szükségem van nekem a leányokra, midőn téged bírlak? Az én világom férjemmel kezdődik és ő vele végződik — végző be Helén azon nagy karosszék karjára ülve, melyben Valentin nyugodott.

— Remélem, hogy van egy olyan cseléd, a ki tisztességesen tud főzni — mondá Valentin.

— A te jó anyád gondoskodott arról. Két Devonshirei leányunk van, nővérek, egy szegény körülményekbe jutott bérlelnek a gyermekei, a kik kénytelenek voltak szolgálatba menni. Ezek sokkal különbek, mint a milyennek általában véve a mostani cselédek szoktak lenni.

— Remélem, hogy ez a dicséret nem azt jelenti, hogy ostoba lurkók? mormogta Valentin a szivarjával az ajkai között. Ugy hangzik.

— Meg lehetsz volna győződve, hogy lady Belfield nem fogadta volna fel őket, ha képességükről és ügyességükről nem lett volna bizonyos.

— Talán csegethetnél, hadd lássam, ha vajjon ezen kincsek közül valamelyik tud-e nekem cognacot és sodát adni.

— Ezer örömmel édesem — mondá Helén és előbb a vállára csengettett, hogy fu-

tott, aztán a kredenczen álló ezüst tantalus-hoz, melyet nászajándékban kapott.

Egy egészséges színi leány jelent meg a hívásra. Csinosan volt öltözve sötét-vörös ruhába, nagy fehér muszlin kötényt volt előtte, piros szalaggal diszített fehér főkötő a fején. A ruha művészi volt és a Baddeleyné utasítása után készült.

A leány, a ki Kata névre hallgatott, tökéletesen otthon látszott lenni a kötelességeiben.

Valentin megivott egy pohár cognacot, aztán az órájára nézett.

— Nyolcz óra előtt nem ebédelünk — mondá — azt gondolom, hogy ebéd előtt lesz időm a Klubba menni.

Valentin az első napunkon! És mostan szinte hét óra.

— Igen, kissé későre jár az idő. Jobb lesz majd csak ebéd után mennem.

— Mit, este! És egyedül akarsz engem hagyni? — a hogy Párisban tetted — kiáltá Helén majdnem sírva.

— Páris, kivételes dolog volt — és egy általam nem vált társaságba jutottam. Ma este csak azért megyek ki, hogy körül nézzek és lássam, hogy kik vannak a városban. Azonban nem szükséges egyedül lennem. Itt van a testvéred.

Helénnek az egyedüli válasza egy fájdalmas sóhajtas volt. Igen, a vársz meg volt törve. A mézes hetek elmúltak.

Azok a Kensington kerti vész szilfák, melyeknek szél által ringatott felső lombjait a Helén ablakából látni lehetett, éppen másfél évvel voltak idősebbek mióta az ifjú pár a Wilkie épületnek egyikébe költözött, és Helén megszokta a Belfield Valenti által értelmzett házasság életét.

(Folytatás köv.)

Cluj-Napoca.

terje mellé elhelyeztetve, a földnek visszaadassanak. Legyen áldott emléke, nyugodjék esendesen. Kolozsvárt, 1895. április hó 14-én.

— **A kertészeti egyesület kísérleti telepét** a mult szombaton vizsgálta meg Molnár István kir. tanácsos, orsz. gymnásziészeti miniszteri biztos. Vizsgálatában Walz Lajos telepigazgató, Dr. Nagy Mór főtitkár és főkötő Béla választm. tag kалауzólták. A miniszteri biztos ur szemléje két teljes óráig tartott; mely után elismerését és megelégedését fejezte ki az eddig történtek fölött; és szíves kétséggel tett ígéretet, hogy az egyesület állandó segélyezését a földmívelési kormánytól ajánlani fogja. A miniszteri biztos ur még aznap este visszautazott Budapestre, kisérve tisztviselőinek szíves bucsujától kik a központi szállóban köréje gyűltek egy kis barátságos vacsorára.

— **Ásatások Kolozs-Monostoron.** A kolozsmonostori kalvária hegyen egy szent István király által alapított apátságának a legrégibb egyházi épületeknek s egy részét képezi a hajdan ott álló góth stílu nagyobb templomnak. Azt mondják; sekrestyéje volt az épületnek, mely a mult századokban eltűnt a föld színéről s melyhez apátsági épületek is tartoztak. Ez épületek egyike alagutal volt összekötve a kolozsvári minoriták templomával. Vész alkalmával ezen az alaguton menekültek a kolozsmonostoriak, vagy kolozsváriak. Az alagut egyes részei itt-ott még most is feltárhak építések alkalmával. Érdekes felemlíteni, hogy a kolozsmonostori apátság egyike volt az ország leggazdagabb egyházának. Földjein, épületein kívül igen sok falu tartozott hozzá. Most, hogy Kolozs-Monostort, Kolozsvárhoz csatolták, az egyház felépíteni szándékozik a föld színéről eltűnt templomot. Ebből a cselebből a kápolna mellett és környékén átalásokat kezdetek, hogy hajdani templom alapjait megtalálják. Egy hejden már rá is akadtak egy alapfalra s most tovább folytatják nyugati és északi irányban az ásásokat. A munka folyamán igen sok becses régiséget kaptak. Téglát, feliratos köveket edényeket, megkerült koponyákat stb.

— **Közkutak.** Dícsérettel kell megemlékeznünk Salamon Antal városi tanácsosról, a ki igéretéhez híven, mihelyt az időjárás engedte, azonnal hozzákezdett a vízvezetési közkutak felállítatásához. Kül-magyar, bel-magyar, trencsintéri lakóit nagy halálra kötelezte le a tanácsos ur, mert eddig roppant sok fáradságba s időbe került a vízhozás.

— **A Nagy-utca.** A vízvezetési csöveket most rakják le a Nagy-utczában s a miatt a közlekedés oly nagy akadályokba ütközik, különösen az utcazi vasut miatt, hogy csoda, hogy mindeztideig nagyobb szerencsétlenség nem történt. S hogy ez be ne következéék, igen helyesen tenné a főkapitány ur, ha elrendelné, hogy mindaddig, míg a vízvezetési hálózat ez utcában elkészül, a kocsi hídeldvei király-utczában közlekedjenek a vasut felé.

— **Dr. Purjes Zsigmond,** ki tudógyuladásban több nap óta súlyos betegnek fektett, mint örömmel értesültünk, tul van minden veszélyen. Reméljük, hogy pár nap alatt teljes felgyógyulástól adhatunk hírt a kiváló orvosnak és tudós egyetemi tanárnak.

— **Eszküvő.** Szép esküvő folyt le ma reggel 7 órakor a kolozsvári belfarkas-utcai ev. ref. templomban. Dr. Nyerges Gábor marosvásárhelyi kitűnő orvos esküdött örök hűséget Borbély Gizellának, özv. Borbély Eduárdné bájós és szép leányának. Az ifju pár szent frigyét Farkas Sándor lelkész áldotta meg. Esküvő után a fiatal pár a vasutra hajtattott s a rokonok s ismerősök jó kívánságai között indult nászutra. Az esküvőt megelőzőleg tegnap este a menyasszony és vőlegény rokonai és ismerősei mintegy hetvenen sirató estére gyűltek össze Szamosfalva, a menyasszony nagybátyja: Nagy Ferdinánd házában. Az első felkösöntőben a szép ifju párt éltették. Dr. Benedek Zoltán megemlékezve a két Nyerges-fiúról, kik szeretik egymást, mint Kátsztor és Pollux s mindenek felett szeretik édesanyjukat, ki most beteg és fia boldogságáért imádkozik, emelt poharat. — Dr. Gergely Albert, a násznagyokra, öröm szőlőkre, Nagy Ferdinára és nejeire, kik a menyasszonynak és fivérének istápolói voltak, továbbá a násznagyokra emelt poharat. Kuzsók István a társaság szépeit éltette, Gergely Ferenc, Albert Domokost, Tokaji Ferencet, Szamosfalva tisztviselőit és Kuzsók Istvánt s nejét éltette. A társaság az éjjeli órákig volt együtt. A jelen volt társaságból feljegyeztük a következők neveit:

Andrásfázy Dániel és neje, Albert Domokos birtokos (Szamosfalva), özv. Borbély Edéné örömanya, leánya Borbély Gizella menyasszony, fia Borbély Rudolf főhadnagy (M.-Sziget), Balla Pál birtokos, neje és leánya, Becsei Hugó és neje, Benedek Ferenc, neje és leánya, Becsei József és neje, dr. Benedek Zoltán, ifj. Balla Pál, Gergely Jánosné, Gálly Józsefné, Gergely Ferenc és neje, Gundhart Lipótné, Gergely Mariska, dr. Gergely Albert. Kuzsók István és neje, Kuthy éla, dr. Matuszfázy András (násznagy), özv.

Marke Ferenczné, Muhl Stöfírné, dr. Nyerges Gábor vőlegény, dr. Nyerges Zsigmond, Nagy Ferdinánd és neje, Nagy Adél, Nagy Kálmán erd. g. e. s. titkár, Petrovics György nász-nagy és neje, Riszpel Ignác, Sigmund Dániel és neje, Tokaji Ferenc és neje, Ujvárossy Jánosné, Virányi István stb. A fiatalság a Salamon kitűnő zenekara mellett tánczolt éjjelig.

— **Az Erdélyi Múzeum-Egyelet** hétfőn 1895. április 22-én évi rendes közgyűlést tart.

— **Kiadó Kőmálban** egy szálló. Értékezhethet az „Ellenzék“ kiadóhivatalában.

— **Áthelyezés.** A király, a hivatalos lap közlése szerint Rarra Károly csikszerdai királyi törvényszéki bírónak saját kérelmére a zilahi törvényszékhez leendő áthelyezését megengedte.

— **Bírósági kinevezések.** A király, mint a hivatalos lap közli, az igazságügyminiszter előterjesztésére G o r o v e Lajos erzsébetvárosi törvényszéki bírót az erzsébetvárosi ügyességhöz ügyészé, Kozmucza Péter debreczeni illetőfelbéli fordított a csikszerdai törvényszékhez bírónak, végre Császár Béla csikszerdai aljegyzőt, a fogarasi járásbírószághoz albiróvá nevezte ki.

— **Jubilálós törvényszéki elnök.** Mint marosvásárhelyi levelezőnk értesít Szentmariay Dező kir. törvényszéki elnököt, az ottani kir. törvényszéknek bírói f. évi május 6-án elnökségének 10-ed éves fordulója alkalmából jubilálni fogják. — Az ünnepélyt rendező bizottság élén Nagy Lajos törvényszéki bíró áll, s tagjai a rendező bizottságnak Csia Elek, Moldovan Miklós, Hajdu Mózes, Fogarasi Dániel, Kelemen László törvényszéki bírók, az emlékalbumba bevezető emlékiratok szövegének, az Antal János kir. törvényszéki bíró elnöksége alatti bizottságba kiküldöttek: Gyárfás József, Sándor Kálmán, Szentmiklósi Kálmán kir. törvényszéki és Pap Elek kir. törvényszéki al, Hinc Miklós, Csetezán Márk és Mikó Károly kir. járásbírók és Pálffy Mihály ügyvéd. — „Közérdek“ szerk., kik mindent elkövetnek arra, hogy az általuk rendezendő — várva várt — ünnepély minél impozánsabbul sikerüljön. — Az ünnepélyen a rendezők egy díszesen kiállítandó albummal fogják a jubiláló elnököt meglepni, melyben az elnök urnak páratlan és önzetlen ellenszenvet nem ismerő; — bírói társaival szemben minden időben tanúsított collegális, — s az előléptetések körüli igazságs eljárásai, a törvényszék vezetése és az igazságszolgáltatás körüli vasszorgalma bámulatba ejtő munkássága, szóval a megszámlálhatatlan hazafias és pártatlan bökros érdemei lesznek megörökítve. A bírói kar által rendezendő ezen jubilálós ünnepélyben még a kezelő személyzetből részt fognak Veres Menyhért az általános tisztelnek örvendő igazgatója, Balla Albert közszeretben élő járásbírói irnok, Komáromi Ferenc, Kása Sándor és Medgyesi János bírósági végrehajtók; az ügyvédi karból Dozza Lajos ügyvéd stb. stb. A rendezőbizottság mindent el fog követni, hogy az ünnepély a jubiláló elnök érdemeihez mindekenkelő legyen.

— **Koronáértéki államjegyek.** A magyar és az osztrák kormány között tárgyalások folynak tíz koronás jegyek kibocsátása végett, melyek hivatva volnának az ötförintos államjegyek pótlására. A tíz koronás jegyeket nem az osztrák-magyar bank, hanem a két pénzügyminiszter bocsátáná ki, a jegyek fundálva volnának és körülbelül ugyanazon jelleggel bírnának, mint Németországban a birodalmi pénztári jegyek.

— **Milléniumi emlékoszlop az ország határában.** A pozsonyi alispán, Klempa Bertalan, a milléniumi nagybizottság egy küldöttségével Dévényben járt, hogy alkalmas helyet keressen ki, hol Magyarország ezeréves fennállásának emlékére már messziről látható oszlop emeltessek. Legalmasabban találta a küldöttség a dévényi hegyet, mely a Morva és Dráva összefolyásánál épp az ország természetes határa.

— **Megesalt emberek bosszúja.** Titelen, mint annak idején közöltük, gonosz üzemekkel gyanúsítottak egy szövetséget, a melynek a tagjai jó pénzt csaltak ki hiszékeny emberektől olyan ígérettel, hogy tisztizeny hamisított pénzt adnak viszonzásul. Az illetők sem hamis pénzt nem kaptak, sem a jó pénzüket nem kapták vissza soha. Ennek a szövetségetnek két tagján most, — mint Titeből írják — alkalmasint a becsapott emberek bosszút álltak. Vlah Maximán folygították a házába, Marinkov Pája földművest pedig késsel megrohanták és életveszélyesen megszurkálták. Összesen tizennégy késszúrás ejtettek rajta. Minthogy a tettesek ismeretlenek, a nyomozást széles körben megindították.

— **A pozsonyi Ahasver.** A pozsonyi kalvária hegy alján egy keleti öltöztető ősz ember vonja magára a figyelmet, a ki buzgó imába merülve térdel. Már két napja, hogy el sem mozdult helyéről. Az északat is ott tölti a szabadban. A rendőrségnek feltűnt az idegen alak, a kin megkérdezték, hogy nagy utat tehetett. A keleti ember azonnal igazolta magát. Papirjai rendben vannak s francia nyelven elmondta, hogy Kaukázusból gyalog érkezett. Fialkorában nagy bünt követett el s azóta folyvást vándorol, hogy istent megengesztelje. Azt is mondta, hogy nem szegény ember de azért nélkülözni akar, mert a nélkül nincs

vezeklés. Végre kérte a rendőrséget, hogy a nevét ne hozza nyilvánosságra.

— **Rablók merénylete Belgrádban.** Belgrádból táviratozzák hogy ott az elmúlt éjjel merényletet követtek el Egó Russzo nevű öreg pénzváltó ellen. Russzonak a Torcsol nevű spanyol zsidőnegyedben levő földszintes házában udvar felőli falát aláasták, a kiasott üregbe nagymennyiségű lőport helyeztek el és azt felrobbantották. A magánosan lakó pénzváltó megriadva futott a szobába, a hol a robbanás történt és a lőporfüst eloszlása után látta, hogy a butorok legnagyobb része és a ház falába erősített Wértheim-vasszerény felborult. A robbanás zajára előfutott szomszédok elriasztották az ügyetlen rablókat vagy bosszuállókat, kiket a rendőrség még most is erőlyesen nyomoz.

— **Kicsértelt menyasszony.** Marosmegye egyik nagyobb falujának Grünwald László a regéleberlője, aki közel huszonöt esztendőig élt békességben feleségével. Az élemedett ember azonban nemrégiben borvászarlási útja közben a megye egy másik falujában fordult meg s ott beleszeretett egy Roth nevű bűrlő kollégájának szép Fáni leányába. A másodvirágzás azt a gondolatot ébresztette a vén szerelmesben, hogy hamarosan elválk a feleségétől s elvasszi a fiatal Fánikát. Minthogy azonban nem igen bízt benne, hogy a felesége beleegyezzék a válásba, furfangos tervet eszelt ki s azt mondta a jó asszonynak, hogy a zsidó hitelyek szerint Jehováknak tetsző polog az, ha a házastelek az ezüstlakodalmot előtt elválnak, hogy aztán újra az oltár elébe álljanak és másodsor is megesküdjenek. Az asszony elhitte s egy rabbius is akadt, a ki a vén házaspárt elválasztotta. Az öreg erre eljegyezte Fánikát s az esküvő napját is hamarosan kitűzték a mult hétre. Hiába volt a rászedett asszony rimádkodása és az elvált házaspár emberré nőtt fia is hiába kérte az apját, hogy a ne tegyen rajtok csuhot. Mindez nem használt. Megvolt az esküvő az udvaron felállított menyegző alatt s az öreg Grünwald boldogan vezette be a házba zsidó szokás szerint, sürtlen lefátyolozott feleségét, de a mikor fellebbentette a sürt fát, előtte állott a — régi felesége. A dolgot a fiu rendezte így.

— **Egy magyar gróf regénye.** Ismeretes, hogy gróf Zichy Hermann, a ki a köröndi kerületet képviselte az országgyűlésen, a mult év őszén letett mandátumát és Amerikába ment ki, hogy ott, mint barátaink mondta, a keze munkája után megéljen. Gróf Zichy Hermann kedvezőtlen anyagi viszonyai kényszerítették erre a lépésre a melyek összefüggésben voltak azzal, hogy családja elfordult tőle a miatt, hogy a szinpadról nősült s feleségül vette Baviera kassasszonyt, a ki akkor visszalépett a szinpadról de ez idő szerint ismét az Ander Wien színház tagja. A grófné most a bécsi operetteszínházban egyik csillaga. Az Amerikában élő grófnól egyik bécsi barátja a napokban levelet kapott, a melyben a maga valóságában mondja el az ő regényét. Mikor megesküdött, mondotta a levél, nagybátyja gróf Zichy Henrik és anyja még élt és azt remélte, hogy ezek támogatásukat nem fogják megvonni tőle. Nagybátyja azonban nem sokára meghalt és vagyonát mostoha testvére gyermekeinek hagyta öröklül, dacára annak, hogy életében mindig biztatta, hogy róla és gyermekeiről gondoskodni fog. Ezt az egyik sorcsapást követte a másik: meghalt az édesanyja is, a ki küzdött értük és őket oly forron szeretete.

„Ez a csapás, — folytatja szószerint a levél, — teljesen tönkretett. Kicsi lakásban laktam feleségemmel és gyermekeimmel, nélkülözésekkel küzdöttünk és dugaszdag rokonaink elfordultak tőlem. Hibáztam, ha gyermekeimnek, akiknek mást ugy sem adhatok, legalább becsületes nevet akarok hátrahagyni? Lelkiismeretem nyugodt és bármelyik becsületes férfi éppen így cselekedett volna. Ha bünt követtem el, megszenvedtem már százszor és csak az a remény vigasztal, hogy nőmre, aki képes magát és gyermekeinket fentartani, végre mégis derültebb napok fognak bekövetkezni“.

A gróf abban a reményében azonban alighanem megcsalódik. Bécsi tudósítónk értesítése szerint ugyanis Zichy Hermann grófnak, aki mint említettük most a Theater an der Wien tagja nem valami kedvezők az anyagi viszonyai. A grófnét nagyon zaklatják a hitelezői a ruhaadósságai miatt s csak a napokban foglalták le fizetését a színháznál egy százforintos tartozása miatt.

— **A nagyúti nemzetek.** Egy német statisztikus kiszámította, hogy a világon a legtöbbet az angolok esznek, utána következnek az amerikaiak, aztán a németek az oroszok. A legutolsó helyen állanak az olaszok, — mint a kik már országuk éghajlatánál fogva is legkevésbé táplálékkal beérnek. Mi szegény magyarok, kimaradtunk a listából, pedig azt hisszük, hogy mi sem állanánk nagyon hátul. A becsületes német tudós különben nem mondja meg, honnan szedte össze az ő adatait.

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Egy szabadságot hős.

A következő sorokat vettük: Sokszor volt már szó e lapok hasábjain arról, hogy a városi hatóság a belvárosról gondoskodik minden tekintetben, a külváros lakossága pedig, a mely ép úgy fizeti az adót mind az előbbi, nem kap semmit. Utczái a feneketlen sártól járathatnak, világítása nincs semmi, mert azt a néhány pislogó lámpát sem gyűjtik meg rendszeren, a me-

lyek egy puská lövésnyire esnek egymástól, sehol se nappal se éjjel egy rendőr nem látható, úgy hogy egész bátorsággal agyon üthetik az embert stb. egyszóval oly mostoha bánásmódban részesülünk a tkts. városi hatóság által, mintha nem is kolozsvári adófizető polgárok lennénk, hanem a muszka zsarnokság alatt élnek. De a dologra térünk. Ünnepe első napján többen összegyűltünk kuglizni. Alig kezdtünk jótórnán a játékb, egy szabadságot huszár több hostái suhanczsal verni kezdték a kugli tetejét. Ezután a szabadságot hős úgy vágott egy asztalra az öklével, hogy a rajta levő üvegek mind feldőltek. Rendőr nem hiányában, nem tehetünk egyebet, mint tárnunk kellett a garázdálkodást.

Eltudtunk volna ugyan bánni szaporán az ipsével, de nem akartunk a szent ünnepeken korommal verekedést előidézni. Ime egy példa a sok közül arra, hogy a rendőrök ne csak a piacon, hanem a város minden részében csináljanak rendet.

Kolozsvár, ápril 16.

Több szamosközi lakos.

KÖZGAZDASÁG.

Az „Erdélyi bank és takarékpénztár részvény-társaság“, melynek helyiségei a főtéri Helfy-házban vannak és a mely — köz tudomás szerint 2,000.000 korona részvény-tőkével kezdte meg működését, f. hó 11-én havi rendes igazgatótanácsi ülését tartotta. Az ülésen jelen voltak: báró Bánffy Ernő, gróf Kornis Viktor elnök, dr. Kiss Mór jegyző, Merza Lajos, Sándor József, Stóf Ferenc vezérigazgató, Székula Ákos, gróf Teleki László (koltói) és báró Wesselenyi Béla igazgatótanácsosi és igazgatósági tagok. A vezérigazgató jelentése szerint az intézet betéte, alig négy havi fennállása óta, 520.000 ft, a váltótárca pedig a legmondosabb hitelnyújtás mellett is 1,200.000 ft-ra emelkedett. Az intézet üzletkörei e rövid idő alatt átfogták az egész erdélyi részt, melynek érdekében a bank alakult. A közönség közt elhelyezésre szánt részvénnyőke teljes összegben jegyeztetett. A vidéki pénzüintezetek, valamint az országgráz ipari, kereskedelmi és közgazdasági érdekei e nagy intézetben, erőteljes támogatóra és központi hitelképviselőre találnak. A betétek 4 1/2%-ra fogadtatnak el.

Déli jég- és viszontbiztosító társaság Triesztben.

A második üzletév eredménye, melyről a mult hó 21-én Triesztben tartott közgyűlésen jelentés tétetett, szinte kielégítő volt; bár nem oly kedvező, mint az előző évben. A díjbevételek a jégbiztosítási ágban 2,901.801 koronára rugtak a tavalyi 2,854.684 korona ellenében. A károk 1,994.070 koronát vettek igénybe a tavalyi 1,348.880 korona ellenében. Tűz viszontbiztosítások után, mely ág csak 1894. évben vétett üzemb, 419.110 korona vétetett be, míg a kifizetett károk bezárólag a kártartalékkal 161.425 koronát vettek igénybe. A tűz díjbevétel felerésze, azaz 209.555 korona a tűzdíjtartalék javára fordított. Az értékpapírok áremelkedése 43.306 korona többlet-t eredményezett, mely összeg áringadozási tartalék gyanánt új számlára átvettettet. Ezen kívül 250.000 korona a különleges jég-tartalék gyarapítására és 29.846 korona alapszabályszerűleg a tőke-tartalékalaphoz csatoltatott. Az osztalék 8%-ban állapított meg. Tudvalevőleg a cs. és kir. szab. Adria biztosító társulat védnőkség alatt alakult „Déli jég- és viszontbiztosító társaság“ tartalékai 1894. év végével a következők voltak: Tőke tartalékalap 90.027 korona, különleges jég-díjtartalékok 875.000 korona, tűz-díjtartalék 209.555 korona, áringadozási tartalék érték-papíroknál 43.306 korona. Összesen 1,217.888 korona. Ezen tartalékon kívül a Déli jég- és viszontbiztosító társaság 2,400.000 koronát teljes befizetett alaptőkével bír.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

Földrengés.

Budapest, ápril 16.

Husvét első napján éjjel Dél-Európában mindenütt óriási földrengések voltak.

Fiumében 11 órától egész reggelig tartott.

A színházi közönség rohanva futott ki a színházból.

A nagy tolongás és ijedség miatt több sebesülés történt.

A „Roy Blas“ című operát adtak.

A negyedik felvonás kezdetén erős dűbörgés és lármá töltötte meg a levegőt.

Egy percz alatt mindenki sietett kijutni az utcára, a hol eszeveszetten futottak ide s tova az emberek.

Délután budapesti kirándulók a Veneczá hajón a nagy vihar miatt sehogy sem tudtak Velenczébe jutni.

A nagy orkánban a hajó veszté-

gelni volt kénytelen a nyílt tengeren.

Az utasok közül több nő elájult.

Eddig még semmi hír sem érkezett a hajó utasairól. Hajó katasztrófától tartanak.

Zágrábban a házak a nagy földrengés következtében megrepedtek, a kémények lehullottak.

Triesztben egy negyed órával később érezték a földrengést, mint Fiumében.

Az álmából felvert lakosság rémülve menekült a házakból az utcákra.

A lovak megvadultak.

A színházban a világítás kialudt.

Életveszélyes tolongás keletkezett az első rázkodtatásra.

Leibachban többen meghaltak megsebesültek, házak összeomlottak.

A tűzerkaszárnya is összedült. A templomok tornyai mind ferdén állanak.

A földrengést érezték Grácban, Görczben, Judenburgban, Reichenburgban, Leibenitzben, Steinben, Krainburgban stb.

Nálunk csak Szombathelyen, Nagykanizsán, Csáktornán és Bácsatelepen volt érezhető egy lökés.

Kossuth mint főfelügyelő.

Budapest, ápril 16.

Kossuth Ferencet tegnap délelőtt ittatták be Rákospalotán az ágostai főfelügyelőségbe

Az ünnepélyes beigtatásnál több mint 10,000 ember jelent meg.

Kossuth gyönyörű beszédet mondott.

A primás vendége.

Esztergom, ápril 16.

Vaszary Kolos herceggprimás Agliardi pápai nuncziust, ki az ünnepekre vendégül hozzá jött, igen nagy fénylen fogadta.

A primás üdvözlő beszédére a nunczius igen melegen válaszolt.

Lefoglalt oláh röpirat.

Lapunk zártkor vettük a következő fontos hírt:

Brote Jenő, ki a replika-pör elől Oláhországba szökött, a Tribuna volt tulajdonosa, egy német röpiratot adott ki Bukarestben, melyet Berlinben nyomtatott a következő czimen: Die rumänisch Frage Siebenbürgen und Ungaria.

A röpiratból Erdélybe is küldözgettek.

A kolozsvári vámhivatalhoz is érkezett mintegy harmincz példány továbbítás végett.

Karácsonyi Miklós vámvatati ellenőr a példányokat lefoglalta, s kérdést intézett a belügyminiszterhez, a ki magához rendelte a példányokat, s intézkedett, hogy az összes Magyarországra érkező példányok lefoglalásának.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. szerda, ápril hó 17-én.

Hegedüs Gyula jutalomjátékául:

Pintérmé Szép Olga szerződött tag fölléptével:

ARANY EMBER.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyíltér.

A „Kolozsvári Takarékpénztár“

váratlanul felmondotta üzleti helyiségemet, melyet elődömmel 30 éven tul birtunk. Ellenségeim műveinek újabb kifolyásaként veszem e dolgot és mert a sok árnynykodást is megelégettem, végelhatározásom, hogy most már az üzletet feloszlatom és Kolozsvárról eltávozom.

Miután az üzlettel mielőbb szabadulni kívánok és mert számolnom kell kötelezett-ségeim teljesítésével is, van szerencsém tudatni, miszerint

összes raktáron levő áruimat a most érkezett újdonságokkal együtt

!!minden elfogadható áron!!

készpénz fizetés mellett kiárusítom.

Biztosítom a n.é. közönséget, hogy soha még ily alkalom érdekei kielégítésére nem volt, miért is kérem becses pártfogását.

Egyszersmind kivétel nélkül felszólított adóssaimat, számlájukat f. hó 15-éig kifizetni, különben per utján fogom behajtani.

(Az üzleti berendezés jutányosan eladó.)

Hidntez a 10. szám alatti lakásom 4 szobával összes hozzátartozókkal jul. 1-re kiadó.

Kiváló tisztelettel

RENDESDIOR,

női divat, vászon- és confectió áruháza.

H I R D E T É S E K.

Sz. 3726—1895.

Kis-Küküllővármegye alispánja.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésem alatt álló vármegye árvaszékénél újonnan rendszerezett **árvaszéki jegyzői állásra**, melynek javadalma 600 frt fizetés és 200 frt lakpénz; ugyancsak az árvaszékénél újonnan szervezett **irattárnoki állásra**, mely 500 frt fizetésből és 100 frt lakpénz-illetményből álló javadalmazással van egybekötve; továbbá a lemondás következtében üresedésbe jött egyik **járási szolgabírói állásra**, melynek javadalma 700 frt fizetésből és 100 frt lakpénzből áll; s végre egy előléptetés következtében üresedésbe jött **közigazgatási gyakornoki állásra**, melynek javadalma 400 frt fizetés és 100 frt lakpénz-illetményből áll. Ezzel kapcsolatban egy-szersmind egy ideiglenesen megüresedett **járási szolgabírói állásnak**, melynek javadalma 700 frt fizetés és 100 frt lakpénz és egy ideiglenesen üresedésbe jött **közigazgatási gyakornoki állásnak**, mely 400 frt fizetéssel és 100 frt lakpénz-illetménnyel van javadalmazva, ideiglenes betöltésére szintén pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I-só t.-cikk vonatkozó szakaszaiban előírt minősítéseiket, esetleg eddigi szolgálataikat igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamódványaikat **folyó évi május hó 1-ső napjáig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező e nemű pályázati kérések nem fognak tekintetbe vétetni.

Dicső-Szent-Márton, 1895. április hó 8-án.

257. (3—3)

G Á L, alispán.

Kerestetik egy lakás

4—5 világos magas szobával, udvarkert és istállóval.

Ki részére? Megmondja a kiadóhivatal.

264. (1—3)

BÉRBE ADÓ

az „E U R Ó P A”-szálloda,

(tizennyolcz fényesen butorozott vendégszobával, diszes nagy ebédlő terem stb.)

Deesen.

Értekezhetni ugyanott tulajdonos:

229. (7—x)

Nalácz Farkassal.

UJDONSÁGOK

az 1895. tavaszi idényre
dús választékban megérkeztek.

Női- és gyermek felöltőkből feltűnő ujdonságok;

és pedig:

Capes, Gallérok, Jaquettek és Köpenyek.

Mérték utáni megrendelések, vidékre darabok választás végett pontosan eszközöltnék.

200. (9—10)

BÁNYAI SÁMUEL ÉS FIA

női- és gyermek felöltő divat-üzletében.

Első osztályú helyi ellen
biztosító intézmény.

Üzlet áthelyezés!

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy

mű- és épület-lakatos üzletem
(Belmagyar-utczából)

folyó évi április hó 1-től a versenyképességhez mérten újonnan berendezve, áthelyezem

Széchenyi-tér 20. sz. Berde-féle házba,

a hová b. pártfogásukat továbbra is kérve, maradtam teljes tisztelettel

210. (8—20)

Fekete Sándor,

lakatos m.

Elvállalok kovácsolt rácsok, vas-szerkezetek, vasajtók, biztonsági zárok, vas-szekrények és mindennemű mű- és épület-munkát jutányos árban.

Tavaszi és nyári idényre megérkeztek.

Legújabb
női és férfi gyapju- és
mosó-szövetek, diszek,
fekete és színes selyem
ruhakelmék

dús választékban.

VOITH MIKLÓS

DIVATÁRUHÁZA

KOLOZSVÁRT,

főter 13. szám.

Dús választék csipkék, csipke és gyöngyös gallérok, ugyyszintén a legújabb divatu nap- és esőernyőkben.

226. (6—6)

Menyaszsonyi kelen-
gyék teljes elkészíté-
sét minden kivitelben
a legjutányosabb árak
mellett elvállalom.

Minta-darabok megtekinthetők.

FIGYELMEZTETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy csakis oly palaczk sör tekinthető **eredeti töltésű Dréher-sörnek**, melynek czimkéje és dugója alanti **törvényileg bejegyzett védjeggyel** van ellátva.

Védjegy.

DREHER ANTAL

kőbányai serfözde erdélyrészi főraktára.

223. (8—9)

Kaufe beim Schmied und nicht beim Schmied!
mondja a német példabeszéd.

Joggal mondhatom én is ezt az üzletemről, mert csak egy ilyen nagy üzlet képes őrjáti mennyiségű árucikkeket készpénzen s más előnyök mellett megvenni, a mely előnyökben a vevő okvetlen részesül.

Magánvevőkhöz gyönyörű minták ingyen és bérmentve.

Gazdag mintakönyvek, a melyen még soha sem volt, szabóknak bérmentetlen.

ÖLTÖZETEKRE VALÓ KELMÉK

Peruvia és dosking a magas clerus számára, szabályszerű kelmék a cs. és kir. hivatalnok-, veterán-, tüzoltó-, tornász-, cseléd-egyenruhákra, teke- és játékasztalokra és kossai bérlekre. Nagy raktár steier, tiroli és karintiai Lodenekből férfi és női ruháknak — eredeti gyári áron — oly nagy választékban, a melyet egy 20-szoros verseny sem tud elérni. Nagy választék finom és tartós női posztókból, divatos színekben. — Mosó szövetek, utazó plaidek stb. 4 frttől 14 frtig. — Szabó hozzávalók: bérlesek, gombok, tű, czerina stb.

A ki jó, értékes és tartós gyapju-szövetet keres, nem pedig a szabó fáradságára sem érdemes olcsó rongyokat akar vásárolni, az forduljon

STIKAROFKY JÁNOS-HOZ BRÜNNBEN.
(Ausztria Manchestere.)

Állandó posztóraktár fél millió értéken felül.

— Szétküldés csak utánvétellel. —

Óvás! Ügynökök és házalók gyakran használják fel a „Stikarofsky áru” nevet kétes értékű czikkeikre. Figyelmeztetjük a t. közönség, hogy ilyen egyéneknek semmi feltétel mellett sem adok árukat eladásra. 141. (12—24)

Saját találmányu és nevére szabadalmazott

Lóhere csépelő szerkezetet

bármelyik gépre lehet alkalmazni.

A lóherét vagy luczernát egyszeri beadással tisztán kicsépli. Naponta képes 7 mm. tul 12 mm.-ig kicsépelni.

Ezen szerkezetet házilag el lehet készíteni, csekélybe kerül. Ötven forintért hajlandó vagyok minden géptulajdonost betanítani.

Bővebb felvilágosítást levélben adhatok.

Czimem: **GOMBOS JÓZSEF** mezőgazdasági gépkezelő, u. p. Szász-Régen.

262. (1—1)

Kolozsmegye kis-kapusi

Biró György

birtokosnál

eladó 12 darab

legszebb minőségű, 4 1/2 és 5 éves fehér szarvu és szőrű

Ökör.

263. [1—3]

A bécsi nemzetközi élelmészeti- és hadsereg ellátási kiállításon
„Wien-Rotunde 1894.” kitüntette!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

kristálytisza égvényes vasas savanyuviz.

Vérszegénységen alapuló betegségeknél, a gyomor és az idegrendszer bántalmánál és női bántalmaknál megbecsülhetlen gyógyhatású kellemes ital!

Legfelségebb ízű „borviz” — a maga nemében páratlan hatású „gyógyító viz”!

Elsőrangú aczél-forrás!

a melynél tisztább, egézségebb és kellemesebb, de mindenkélt olcsóbb ásványvizet képzelné sem lehet.

Egy literes üveg viz ára üvegcsaeréléssel 10 krajczár. 10 üveg, vagy nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árkedvezmények.

Kolozsvárt főraktáron:

SEGESVÁRY és TÁRSAI uraknál.

Tisztelettel:

GYÖRGY JÓZSEF, a forrás kezelője.

925. (49—x) (Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye.)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (16—50)

A szövetekezett célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási czikkei beszerzésénél. II. Mezei gazdas. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Üzleti berendezés.

Sürgőnyczim: Mezőgazdák, Budapest.
Hiv. óra 1/9—1-ig és 2—5-ig.
Áruraktár czime: M. Á. V. nyugati pályaudvarán lévő közraktári vállalat XX. számú raktár.

Adriance, Platt & Co.

new-yorki gyáros

Kizárólagos képviselősege
arató- és kaszáló gépekre.

Bizomány-osztály.

Hadseregellátás. — Gabonaeladás. — Erőtakarmányok vétele. — Fedezeti tőzsdei kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági czikke a legkiválóbb minőségben.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.
Gyapju és hízott marha bizományi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostálva.

Gazdasági gép-osztály.

M. k. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetekezeti képviselősege.

Bánki-Csonka szabadalmazott

1, 2 és 4 lóerejű gazdasági

Petroleummotorok
képviseelősege

Bergedorfi vasgyár világhírt

„Alfa” lefűlőző

és egyéb tejjgazdasági gépeinek
„kizárólagos képviselősege.”